

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
163/20. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2020. december 17.

A C-336/19. sz. ügyben hozott ítélet
Centraal Israëlitisch Consistorie van België és társai

Az állatok jóllétének a vallási célú vágás keretében történő előmozdítása érdekében a tagállamok a Chartában biztosított alapvető jogok megsértése nélkül előírhatnak olyan kábítási eljárást, amely visszafordítható és nem alkalmas az állat halálának előidézésére

A flamand régió (Belgium) az állatok védelméről és kíméletéről szóló törvény módosításáról szóló, 2017. július 7-i rendeletének az állatok levágására engedélyezett módszerek tekintetében az a hatása, hogy megtiltja az állatok előzetes kábítás nélküli levágását, ideértve a vallási szertartás által előírt vágásokat is. A vallási célú vágás keretében előírja a visszafordítható kábítás alkalmazását, amely nem eredményezheti az állat halálát.

E jogszabálysöveget több zsidó és muzulmán szervezet is megtámadta, annak teljes vagy részbeni megsemmisítését kérve. Álláspontjuk szerint a rendelet azáltal, hogy nem teszi lehetővé a zsidó és iszlám vallású hívők számára, hogy azon vallási előírásoknak megfelelően levágott állatokból származó húst szerezzenek be, amelyekkel a visszafordítható kábítás módszere ellentétes, sérti az 1099/2009 rendeletet,¹ és ennél fogva akadályozza a hívőket a vallásuk gyakorlásában.

A Grondwettelijk Hof (alkotmánybíróság, Belgium) ebben az összefüggésben határozott úgy, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordul a Bírósághoz, főként azon kérdést illetően, hogy az uniós joggal ellentétes-e az olyan tagállami szabályozás, amely a vallási célú vágás keretében olyan kábítási eljárást ír elő, amely visszafordítható és nem alkalmas az állat halálának előidézésére.

E kérdés nyomán a Bíróságnak ezennel harmadik alkalommal² kell egymással egyensúlyba hoznia az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 10. cikkében biztosított vallásszabadság, valamint az EUMSZ 13. cikkben foglalt és az 1099/2009 rendeletben pontosított állatjóllét követelményét.

A Bíróság álláspontja

A nagytanácsban eljáró Bíróság először is megállapítja, hogy **az 1099/2009 rendeletben rögzített, az állatok leölését megelőző kábítás elve megfelel az e rendelet által követett, az állatok jóllétének védelmére irányuló fő célkitűzésnek.** E tekintetben, bár a rendelet³ elismeri a vallási célú vágás gyakorlatát, amelynek keretében az állat előzetes kábítás nélkül leölhető, e vágási forma az Unióban csak eltérés címén engedélyezett, kizárólag a vallásszabadság tiszteletben tartásának biztosítása érdekében. **A tagállamok egyébként a vallási célú vágás területén elfogadhatnak olyan nemzeti szabályokat, amelyek célja az e rendeletben**

¹ Az állatok leölésük során való védelméről szóló, 2009. szeptember 24-i 1099/2009/EK tanácsi rendelet (HL 2009. L 303., 1. o.).

² A 2018. május 29-i Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen és társai ítéletet ([C-426/16](#); lásd: [69/18. sz. sajtóközlemény](#)), valamint a 2019. február 26-i Œuvre d'assistance aux bêtes d'abattoirs ítéletet követően ([15/19. sz. sajtóközlemény](#)) ítéletet követően.

³ Az 1099/2009 rendelet 4. cikkének (4) bekezdése.

foglaltaknál nagyobb fokú védelem biztosítása az állatoknak a leölés időpontjában.⁴ Ily módon tehát a rendelet azt a tényt tükrözi, hogy az Unió és a tagállamok teljes mértékben figyelembe veszik az állatok kíméletére vonatkozó követelményeket, miközben tiszteletben tartják a tagállamok – különösen vallási szertartásokra vonatkozó – rendelkezéseit és szokásait. Mindazonáltal a rendelet nem saját maga kívánja megteremteni a szükséges egyensúlyt az állatok jólléte és a vallásgyakorlás szabadsága között, hanem csupán azon egyensúly kereteit határozza meg, amelyet a tagállamoknak kell megteremteniük e két érték között.

Ebből következik, hogy az 1099/2009 rendelettel nem ellentétes, ha a tagállamok az állatok leölését megelőzően olyan kábítási kötelezettséget írnak elő, amely a vallási szertartások által előírt vágás keretében is alkalmazandó, feltéve azonban, hogy ezzel egyidejűleg tiszteletben tartják a Chartában biztosított alapvető jogokat.

Ami közelebbről azt a kérdést illeti, hogy a rendelet tiszteletben tartja-e ezeket az alapvető jogokat, a Bíróság emlékeztet arra, hogy a vallási célú vágás a vallás kifejezésre juttatásának a Charta 10. cikkének (1) bekezdésében biztosított szabadsága körébe tartozik. A rendelet tehát azáltal, hogy vallási célú vágás keretében – a zsidó és muzulmán vallású hívők vallási előírásaival ellentétesen – visszafordítható kábítást ír elő, korlátozza e hívők vallásuk kifejezésre juttatásához való jogának gyakorlását.

Annak értékelése érdekében, hogy egy ilyen korlátozás megengedhető-e, a Bíróság mindenekelőtt megállapítja, hogy a vallás kifejezésre juttatásához való jog gyakorlásának korlátozását valóban törvény írja elő, amely törvény egyébként tiszteletben tartja a Charta 10. cikkének lényeges tartalmát, hiszen csupán az említett vágásból álló sajátos szertartás szerinti cselekmény egyik aspektusát korlátozza, de nem tiltja meg azt.

A Bíróság ezt követően megállapítja, hogy e beavatkozás az Unió által elismert általános érdekű célkitűzést szolgál, nevezetesen az állatok jóllétének előmozdítását.

A korlátozás arányosságának vizsgálata keretében a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a rendeletben foglalt intézkedések megfelelő egyensúlyt biztosítanak az állatjóllétnek tulajdonított jelentőség, valamint a zsidó és muzulmán vallású hívők vallásgyakorlási szabadsága között. E tekintetben a Bíróság először is megállapítja, hogy a visszafordítható kábításra vonatkozó kötelezettség alkalmas az állatok jóllétének előmozdítására irányuló cél megvalósítására. Másodszor, a beavatkozás szükséges jellegét illetően a Bíróság hangsúlyozza, hogy az uniós jogalkotó az állatok leölés során való kímélete, másrészt a vallásgyakorlás szabadságának tiszteletben tartása közötti egyensúly megteremtése keretében széles mérlegelési mozgásteret kívánt biztosítani a tagállamok számára. Márpedig tudományos konszenzus alakult ki arról, hogy az előzetes kábítás az optimális eszköz az állat szenvedésének csökkentésére a leölés során. Harmadszor, e beavatkozás arányosságát illetően a Bíróság mindenekelőtt megjegyzi, hogy a flamand jogalkotó a tudományos kutatásokra támaszkodott, és a leölés legkorszerűbb engedélyezett módszerét kívánta előnyben részesíteni. Ezt követően megállapítja, hogy e jogalkotó egy fejlődésben lévő társadalmi és normatív kontextusban járt el, amelyet az állatjóllét kérdéséhez kötődő, egyre növekvő tudatosság jellemez. Végül a Bíróság megállapítja, hogy a rendelet nem tiltja és nem is akadályozza az olyan állatokból származó állati eredetű termékek forgalomba hozatalát, amelyeket a vallási szertartásnak megfelelően vágtak le, amennyiben e termékek valamely más tagállamból vagy valamely harmadik országból származnak.

Ennélfogva a Bíróság megállapítja, hogy az EUMSZ 13. cikkel és a Charta 10. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 1099/2009 rendelettel nem ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely a vallási célú vágás keretében olyan kábítási eljárást ír elő, amely visszafordítható és nem alkalmas az állat halálának előidézésére.

⁴ Az 1099/2009 rendelet 26. cikke (2) bekezdése első albekezdésének c) pontja.

Egyébként a Bíróság megerősíti az 1099/2009 rendeletnek⁵ az egyenlőség, a hátrányos megkülönböztetés tilalma, valamint a kulturális, vallási és nyelvi sokszínűségnek a Charta⁶ által biztosított elveire tekintettel fennálló érvényességét. Ugyanis az a körülmény, hogy a rendelet felhatalmazza a tagállamokat arra, hogy olyan intézkedéseket hozzanak, mint az állatoknak a vallási célú vágás során a leölést megelőző kötelező kábítása, de nem tartalmaz hasonló rendelkezést az állatok vadászati és halászati tevékenységek keretében, illetve kulturális vagy sportesemények során történő leölésére vonatkozóan, nem ellentétes ezekkel az elvekkel.

E tekintetben a Bíróság pontosítja, hogy a kulturális és sportesemények legfeljebb elhanyagolható mértékű hús előállítását eredményezik, és az ilyen előállítás gazdaságilag jelentéktelen. Következésképpen, az ilyen esemény logikus módon nem tekinthető élelmiszer-előállítási tevékenységnek, ami igazolja, hogy azt eltérő módon kezeljék a vágás műveletétől. A Bíróság ugyanezt a következtetést vonja le a vadászattal és a hobbihorgászattal kapcsolatos tevékenységeket illetően is. E tevékenységekre ugyanis olyan összefüggésben kerül sor, amelyben a leölés körülményei nagyban eltérnek a haszonállatok leölésének a körülményeitől.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106

⁵ Különösen a rendelet 26. cikke (2) bekezdése első albekezdésének c) pontja, amely a tagállamok azon lehetőségére vonatkozik, hogy olyan nemzeti szabályokat fogadjanak el, amelyek célja, hogy a vallási célú vágások esetén nagyobb fokú védelmet biztosítsanak az állatok számára.

⁶ A Charta 20., 21., illetve 22. cikke.